

Posudek oponenta bakalářské práce

Michal Bouček, *Jakým způsobem duše hýbe tělem? Hledání odpovědí na otázky Alžběty Falcké v díle Reného Descarta a některých jeho následovníků*, Fakulta humanitních studií, Praha 2024.

Rozvrh a záměr práce autor výstižně formuluje v Abstraktu: „Tato práce se zaměřuje na princeznu Alžbětu Falckou a její otázku adresovanou René Descartovi, ve které žádá přesnější vysvětlení toho, jakým způsobem může duše pohnout tělem. V první části prochází Alžbětinu biografii s důrazem na širší historické souvislosti a intelektuální kruhy, které na ni měly vliv. Druhá část představuje souhrnný přehled korespondence mezi Alžbětou a Descartem, která začala z Alžbětiny iniciativy v roce 1643 a trvala necelých sedm let. Následně se v této části podrobně rozebírají některé dopisy a Descartova pozice k problému interakce mysli a těla, včetně jeho možné alternativní odpovědi. Třetí část se pokouší odpovědět na Alžbětinu otázku prostřednictvím spisů T. Hobbesa, N. Malebranche, B. Spinozy a G. W. Leibnize. Práce se snaží ukázat osobnost a myšlení české princezny Alžběty v širších souvislostech a ukázat rozmanitost raně novověkého myšlení na velmi úzce vymezeném filosofickém tématu.“ Za takový rozvrh a záměr by se rozhodně nemusela stydět diplomní práce z oboru filosofie a v náznacích se rýsuje i cesta k doktorskému studiu.

V Úvodu autor deklaruje, že „tato práce byla vedena metodou „intellectual history“ a je rozdělena do tří částí.“ V oné první části se bude orientovat na „Alžbětinu biografii a zaměříme se na historické souvislosti a intelektuální, kruhy, které na ni měly vliv.“ Je si vědom mezí svého přístupu, „hlubší historická studie by byla mimo rámec i cíl této práce. Její těžiště totiž spočívá v Alžbětině korespondenci s René Descartem, která začala z Alžbětiny iniciativy v roce 1643 a trvala až do Descartovy smrti v roce 1650. Je to právě Alžbětina žádost v dopisu ze 13. září 1645, která Descarta podnítila k sepsání jeho posledního spisu *Vášeň duše*.“ Seč jsem s to posoudit, vypracování nejen první části, ale i části druhé, která se zabývá korespondencí Alžběty s Descartem, kdy se autor explicitně věnuje právě jednomu z témat, které sdíleli, interakcí mezi duší a tělem, je nejenom detailní a přínášející evidenci o akademicky pokročilé práci s primárními texty různé provenience, ale je přínosná natolik, že by zasloužila uvážení možnosti publikace v odborné literatuře.

Otázky k obhajobě:

1. Autor v Úvodu deklaruje, že pro zpracování volí metodu intelektuálních dějin (intellectual history). Mohl by alespoň stručně naznačit, jakou školou či přístupem intelektuálních dějin byl ve své práci inspirován, a dále se zamyslel nad tím, zda stejný přístup uplatňuje ve III. části – *Jak odpovědět Alžbětě jinak?*
2. V Dodatku ke III. části uvádí (s. 65), že jako další možný směr rozvinutí jeho práce je možno „prozkoumat, nakolik se Alžbětino pojetí kauzality podobá

pojetí Davida Huma, který se v roce 1734 přesunul do Francie, kde žil tři roky, většinu času v La Flèche, v údolí Loiry, kde sepisoval Pojednání o lidské přirozenosti (A Treatise of Human Nature), a kde sto třicet let před ním studoval René Descartes.“ Nemohu se nedotázat, z čeho u autora pramení představa, že ona pojetí kauzality jsou podobná.

S potěšením předloženou práci doporučuji k obhajobě s hodnocením výborně.

2. září 2024

PhDr. Tomáš Kunca, Ph.D.